

STOP

KINDERARBEID

School, de beste werkplaats

Gebiedsgerichte aanpak van kinderarbeid krijgt steun op de wereldconferentie in Argentinië

Op 16 november jl. hebben de duizenden deelnemers aan de *IV Global Conference on the Sustained Eradication of Child Labour in Argentinië* de *Buenos Aires Declaration on Child Labour, Forced Labour and Youth Employment* ("Verklaring van Buenos Aires over kinderarbeid, gedwongen arbeid en jeugdwerkgelegenheid") aangenomen. De verklaring werd voorbereid tijdens verschillende bijeenkomsten van de tripartiete partners van de ILO: de regeringen, de werkgevers en de vakbonden. Hoewel NGO's niet direct betrokken waren bij dit proces, kon Stop Kinderarbeid haar aanbevelingen naar voren brengen tijdens bijeenkomsten met het Ministerie van Sociale Zaken in Nederland. Onze focus lag op de rol van het maatschappelijk middenveld, de gebieds- of gemeenschapsgerichte aanpak van kinderarbeid, het belang van kwaliteitsonderwijs en de noodzaak van toeleveringsketens die vrij zijn van kinderarbeid en andere arbeidsrechtenschendingen.

De conferentie en de rol van NGO's

De conferentie in Argentinië bracht vertegenwoordigers van overheden, werkgevers- en werknemersorganisaties alsmede maatschappelijke organisaties uit de hele wereld samen om de problemen van kinderarbeid en dwangarbeid én mogelijke oplossingen te bespreken. De conferentie bestond uit plenaire sessies en werkgroepen over specifieke thema's, waaronder kinderarbeid in plattlandsgebieden, toeleveringsketens, conflict- en crisissituaties. Stop Kinderarbeid partners uit Nederland, Oeganda, Zimbabwe, Ghana en Nicaragua, maar ook onze samenwerkingspartner *Education International*, namen als sprekers in een panel actief deel aan een aantal sessies.

Wij [Stop Kinderarbeid] konden onze *position paper* met veel mensen delen en namen deel aan discussies - met name in de werkgroep van maatschappelijke organisaties - om onze boodschap over te brengen en mogelijke nieuwe allianties te bespreken. De deelnemers van de maatschappelijke organisaties deelden de opvatting dat ze niet voldoende werden erkend als een 'vierde grote speler' bij de aanpak van kinderarbeid, naast de rol van de tripartiete partners (regeringen, werkgevers en vakbonden) die deel uitmaken van de ILO.

De aanbeveling van Stop Kinderarbeid in haar eigen *position paper* voor 'Buenos Aires' meldt hierover: "*Maatschappelijke organisaties moeten explicieter worden erkend als essentiële partners in de strijd tegen kinderarbeid. De ILO zou kunnen overwegen om daarbij hun ervaringen systematischer te betrekken en er actief gebruik van te maken. Hun rollen variëren van de uitvoering van gebieds- en sectorgerichte benaderingen, lobbyen bij overheden om wetgeving te verbeteren en uit te voeren, en onderzoek naar en samenwerking met de particuliere sector m.b.t. kinderarbeid. Een meer geformaliseerde erkenning van deze rollen door de ILO - zonder de tripartiete structuur van de ILO ter discussie te stellen – én meer samenwerking op verschillende niveaus, zou zeer nuttig zijn.*"

Erkenning van de ondersteuning die nodig is voor gemeenschapsgerichte aanpak

Stop Kinderarbeid is verheugd in de Verklaring de erkenning te zien van het "*belang van armoedebestrijding op het platteland, de uitbreiding van sociale bescherming en toegang tot openbaar, gratis, volledig, universeel, hoogwaardig basis- en voortgezet onderwijs, betaalbaar, kwalitatief hoogstaand technisch beroeps- en tertiair onderwijs en levenslang leren, en van gebiedsgerichte en gemeenschapsinterventies voor het uitroeien van kinderarbeid en dwangarbeid*".

STOP

KINDERARBEID

School, de beste werkplaats

De Verklaring pleit voor 'versterking van de organisatorische capaciteit van lokale gemeenschappen bij hun inspanningen om kinderarbeid en dwangarbeid te voorkomen, op te sporen en uit te bannen; ervoor te zorgen dat relevante autoriteiten op de hoogte zijn van deze inspanningen en deze op grote schaal te repliceren'. Dit is een zeer welkome nadruk op de rol die lokale organisaties niet alleen in hun gemeenschap kunnen spelen, maar ook bij het inspireren en betrekken van (lokale en nationale) overheden bij die inspanningen. Deze uitspraak wordt aangevuld met de tekst dat het nodig is om "de capaciteit van overheidsinstanties, sociale partners, maatschappelijke organisaties, lokale gemeenschappen en ondernemingen te versterken en hen te betrekken om dergelijk beleid, strategieën en actieplannen op alle relevante niveaus te ontwikkelen en uit te voeren".

Dit klinkt misschien allemaal vanzelfsprekend, maar het is relatief nieuw dat de 'bottom-up-benadering' van lokale gemeenschappen en maatschappelijk organisaties op deze manier wordt erkend. Het is ook in overeenstemming met het *position paper* van Stop Kinderarbeid voor de conferentie dat zegt:

*"Naast de cruciale rol van nationale overheden bij de bestrijding van kinderarbeid, is de rol van en samenwerking met internationale belanghebbenden - overheden van importerende landen, vakbonden, bedrijven, MVO-initiatieven en hulporganisaties - ook essentieel voor het creëren van wereldwijde en systemische resultaten. Deze belanghebbenden zijn in toenemende mate, hoewel nog steeds niet voldoende, geïnteresseerd in een gebiedsgerichte aanpak om problemen in 'diepere lagen van de toeleveringsketens' aan te pakken. Ze zijn op zoek naar effectieve strategieën om hun eigen beleid en inspanningen uit te breiden voor de uitvoering van mensenrechten, waaronder kinderrechten."*¹

Het is ook van groot belang om de rol van leraren in de gebiedsgerichte aanpak te vermelden. "Projecten gericht op het bestrijden van kinderarbeid uitgevoerd door lerarenvakbonden tonen aan dat kwaliteitsscholen die aandacht besteden aan de behoeften van kinderen de eerste stap zijn naar een sterke vermindering van de uitbuiting van kinderen," zei Hillary Yuba, de afgevaardigde van de Progressive Teachers Union Zimbabwe. "Kinderarbeid kan niet worden uitgebannen zonder goed opgeleide leraren, zonder aantrekkelijke scholen. In onze projecten zorgen de leraren ervoor dat de plaatselijke bevolking zich bewust wordt van het belang van onderwijs, met de steun van de lokale autoriteiten. De gebiedsgerichte aanpak maakt dat iedereen ervoor verantwoordelijk is dat alle kinderen op school zitten. We slagen erin de boodschap over te brengen dat een kind dat niet op school zit, een kind is dat het slachtoffer is van uitbuiting."²

ILO-rapport 'Ending Child Labour by 2025': de gebiedsgerichte aanpak

In dit verband is het van belang op te merken dat het ILO-rapport 'Ending Child Labour by 2025 – A review of policies and programmes', dat net voor de IV Global Conference werd gepubliceerd, de gebiedsgerichte aanpak als volgt beschrijft in het hoofdstuk over toeleveringsketens:

"Een erkenning dat er een aantal gemeenschappelijke hoofdoorzaken van kinderarbeid bestaat, is de logica achter een gebiedsgerichte aanpak voor de bestrijding van kinderarbeid in toeleveringsketens. In plaats van zich specifiek te richten op toeleveringsketens, pakken gebiedsgerichte benaderingen

¹ See 'Getting Children Out of work and Into School – Combining Bottom-Up and Top Down Strategies to Stop Child Labour: <http://www.stopchildlabour.eu/getting-children-out-of-work-and-into-school-combining-bottom-up-and-top-down-strategies-to-stop-child-labour/>

² See Education International: <https://www.ei-ie.org/en/detail/15528/properly-trained-teachers-a-prerequisite-for-eliminating-child-labour>

A red square with the word "STOP" in white capital letters.A black rectangle with the word "KINDERARBEID" in white capital letters.

School, de beste werkplaats

factoren aan die alle soorten kinderarbeid in een bepaald geografisch gebied aansturen. Deze bredere aanpak helpt te voorkomen dat kinderen eenvoudigweg van de ene naar de andere toeleveringsketen gaan, of naar een meer verborgen vorm van kinderarbeid. Het sluit ook aan bij beleid van overheden en de toezeggingen in het kader van ILO-conventies voor kinderarbeid, die niet beperkt zijn tot kinderarbeid binnen een specifieke sector."

Het rapport meldt ook dat *"het aantal industrieën en ondernemingen dat een gebiedsgerichte benadering toepast, groeit, en dit is een positief teken voor de toekomst. Hoewel individuele ondernemingen en groepen van ondernemingen vaak beginnen met bezorgdheid over het gebruik van kinderarbeid in specifieke producten in hun toeleveringsketens, is er niettemin een toenemende erkenning dat kinderarbeid niet van het ene type werk of product naar het andere moet worden verplaatst en dat duurzame oplossingen de inzet van geïntegreerde gebiedsgerichte benaderingen vereisen, waarbij het de bedoeling is om de vorming van kinderarbeidvrije gemeenschappen te ondersteunen."*

Hoewel de beschrijving van kinderarbeidvrije gemeenschappen als een manier om kinderarbeid te bestrijden juist is, is het nogal vreemd en zeker eenzijdig dat dit deel van het rapport - met uitzondering van de laatste paar extra zinnen - uitsluitend wordt beschreven als een inspanning van multinationale bedrijven. Hoewel geen voorbeelden worden gegeven, kan men denken aan inspanningen van zowel cacao- als tabaksmultinationals in verschillende Afrikaanse landen om kinderarbeid in gemeenschappen te bestrijden. Maar ook in gevallen waarin multinationals dergelijke initiatieven hebben genomen, vaak na druk van maatschappelijke organisaties, spelen lokale gemeenschappen, vakbonden en sociale organisaties een cruciale rol bij de vormgeving en uitvoering ervan. Zonder hen zou een gemeenschapsgerichte aanpak zelfs niet mogelijk zijn.

Aan het eind van het hoofdstuk staat dan: *"De aanpak van kinderarbeidvrije gemeenschappen beperkt zich niet tot de wereldwijde toeleveringsketens van multinationale ondernemingen. Het gebeurt ook via vergelijkbare strategieën met andere namen zoals 'kindvriendelijke dorpen' in Afrika en Zuid-Azië en zou op grotere schaal kunnen worden gerepliceerd."* De aanbeveling dat deze inspanningen op grotere schaal moeten worden overgenomen, is lovenswaardig. In termen van een beschrijving van beleid en programma's die resultaten boeken, is het echter een uiterst magere erkenning van het enorme werk dat door lokale organisaties is gedaan om deze kinderarbeidvrije gemeenschappen of zones te creëren. Stop Kinderarbeid en haar partners in India en verschillende Afrikaanse landen hebben bijvoorbeeld geholpen om 122 kinderarbeidvrije zones tot stand te brengen. Het is teleurstellend om te zien dat de grote aantal rapporten, evaluaties, handboeken etc. die gepubliceerd zijn over de uitvoering van deze manier om kinderarbeid te bestrijden niet eens voorkomt in de lange bibliografie van het rapport *'Ending Child Labour by 2025'*.

Toezeggingen om kinderarbeid en dwangarbeid te beëindigen

De conferentie in Buenos Aires werd afgesloten met een groot aantal toezeggingen door landen, soms samen met werkgeversorganisaties en vakbonden, maar ook door maatschappelijke organisaties. De toezegging van Stop Kinderarbeid is om:

"initiatieven te ondersteunen en mogelijk te maken van lokale gemeenschappen en maatschappelijke organisaties in Afrika, Azië en Latijns-Amerika om kinderarbeid aan te pakken door middel van een gebiedsgerichte aanpak als een effectieve methode om alle kinderen in een bepaald gebied uit het werk en (terug) naar school te krijgen, te ondersteunen en mogelijk te maken. Dit maakt het mogelijk om kinderarbeidvrije zones te creëren. En het inspireert en verrijkt het top-down beleid en de uitvoering ervan. Samen blijven we werken aan een kinderarbeidvrije wereld".

Hoe we dat doen, naast het werken aan toeleveringsketens zonder kinderarbeid, is te vinden in de samenvatting van ons afgelopen driejarige programma '[Out of Work and into School: wat we hebben bereikt](#)'³ en onze nieuwe plannen onder het programma 'Getting down to business'.

We waren verheugd om te zien dat ook de Nederlandse overheid samen met de werkgeversorganisaties en de vakbonden in hun toezegging beloofde: "*Nederland zal, samen met de juiste partijen, andere gemeenschapsgerichte en multi-stakeholder projecten ondersteunen, zoals de kinderarbeidvrije zones waarin de vakbonden een belangrijke rol spelen.*" De rol van de vakbonden in deze projecten is absoluut belangrijk omdat ze vaak samenwerken met andere maatschappelijke organisaties en lokale overheden rond onder meer kinderarbeidvrije zones in Afrika en bijvoorbeeld de zogenoemde IMVO Convenanten in Nederland.

Op het gebied van bedrijfsleven en mensenrechten zullen de Nederlandse regering en de sociale partners multi-stakeholderinitiatieven blijven bevorderen, in het bijzonder de IMVO sectorovereenkomsten en het Fonds tegen Kinderarbeid, om een eind te maken aan kinderarbeid en gedwongen arbeid." De Nederlandse regering beloofde ook "om een bijdrage te leveren aan een follow-up evenement van de ILO, gericht op de voortgang om *Sustainable Development Goal 8.7* te bereiken en gebaseerd op de gemaakte afspraken hier in Buenos Aires."

Alle toezeggingen zullen als bijlage worden toegevoegd aan de Verklaring van Buenos Aires. De Verklaring en de in totaal 91 toezeggingen zullen als richtsnoer dienen voor alle inspanningen in de komende vier jaar, om flinke vooruitgang te boeken richting van doelstelling 8.7 van de *Sustainable Development Goals* [doelstellingen voor duurzame ontwikkeling], inclusief de uitbanning van dwangarbeid, moderne slavernij, mensenhandel en kinderarbeid in al zijn vormen vóór 2025. Op dit moment worden alle toezeggingen in enkele talen vertaald en zullen ze worden gepubliceerd op de website van de internationale conferentie: <http://childlabour2017.org/>. Het is belangrijk om te controleren in hoeverre deze toezeggingen zullen worden uitgevoerd en een positieve resultaten zullen laten zien op zowel het verminderen van kinderarbeid als dwangarbeid. De ILO zelf zal haar volgende werkprogramma op het gebied van kinderarbeid en dwangarbeid grotendeels baseren op de Verklaring die in Argentinië is aangenomen.

³ Zie: <http://www.stopkinderarbeid.nl/assets/On-the-Argentina-Child-Labour-Conference-2017-NL-1.pdf>